

آدم با دیگران

با دو جستار از نیچه شناسان امروز

فریدریش ویلهلم نیچه

گردآوری و ترجمه: علی عبداللہی

نیچه، فریدریش ویلهلم آدمی با دیگران: با دو جستار از نیچه‌شناسان امروز / فریدریش ویلهلم نیچه، گردآوری و ترجمه: علی عبداللهی، تهران: نشر ثالث، ۱۳۸۸. ۱۷۲ ص.	
شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۰-۵۸۹-۰	ISBN 978-964-380-589-0
فلسفه آلمان - قرن ۱۹م نیچه: فریدریش ویلهلم، ۱۸۴۴ - ۱۹۰۰م. - نقد و تفسیر: عبداللهی، علی، ۱۳۲۷، [مترجم] B۳۳۱۳/۱۴	

دفتر مرکزی: خیابان کریمخان زند/ بین ایرانشهر و ماهشهر/ پ ۱۵۰/ طبقه چهارم/ تلفن: ۸۸۲۰۲۴۳۷
 فروشگاه: خیابان کریمخان زند/ بین ایرانشهر و ماهشهر/ پ ۱۴۸/ تلفن: ۸۸۲۲۵۲۷۶-۷

□ آدمی با دیگران (با دو جستار از نیچه‌شناسان امروز)

• فریدریش ویلهلم نیچه • گردآوری و ترجمه: علی عبداللهی • ناشر: نشر ثالث

• مجموعه فلسفه و علوم اجتماعی

• چاپ اول: ۱۳۸۸ / ۲۲۰۰ نسخه

• لیتوگرافی: ثالث • چاپ: ره‌نما • صحافی: صفحه‌پرداز

• کلیه حقوق چاپ محفوظ و متعلق به نشر ثالث است

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۸۰-۵۸۹-۰ ISBN 978-964-380-589-0

سایت اینترنتی: WWW.Salesspub.ir پست الکترونیکی: Info@Salesspub.ir

• قیمت: ۳۵۰۰ تومان

فهرست

۷	یادداشت مترجم
۱۳	دو جستار در تحلیل آثار نیچه
۱۳	نیچه، وبر، هایدگر: تفکر متأثر از نیهیلیسم
۲۷	بردگان سه انگاره (لحظات، عقاید، مدها)
۲۷	(نقد فریدریش نیچه از رفتار فرهنگی مدرن)
۳۵	بردگان لحظه
۴۱	بردگان مُد
۴۶	بردگان عقاید
۵۲	فرجام گفتار
۵۵	آدمی با دیگران: گزین گویه‌های نیچه

یادداشت مترجم

۱. فریدریش نیچه فیلسوف- شاعر آلمانی در ۱۸۴۴ در خانواده‌ای پرهیزگار از پدری کشیش و تقوای‌پیشه و مادری پاکدامن در کانون تربیتی سختگیرانه ملهم از سنن و باورهای ناثومبورگی درس‌رزمین آلمان به دنیا آمد. در مدرسه شبانه‌روزی درس خواند و در اوان کودکی، پدرش را بر اثر بیماری از دست داد و سایر سال‌های عمرش را در سیطره زنان خانواده - مادر و خواهرش الیزابت - سپری کرد. تا این که پس از سال‌ها تدریس و نوشتن و تفکر و ده سالی خاموشی مطلق در فروپاشی روحی، در ۱۹۰۰ درگذشت. نیچه در آغاز کار، شیفته اساطیر باستان و آیین‌های یونانی و زبان‌های باستانی بود و در کنار حفظ این گرایش در خود، تا فرجام کارش، در پهنه تفکر راه‌های تازه‌ای را گشود که تا پیش از وی کسی در آن گام نزده بود. او را با اندیشه‌های ویرانگر و انتقادی‌اش هم‌زمان پایان و آغاز می‌دانند: پایان فلسفه سیستماتیک و نظام‌مند که از سقراط آغاز و تا زمان وی ادامه یافته بود و آغاز فلسفه مدرن و شاید پسامدرن که پس از وی تازه پا گرفت و همچنان ادامه دارد.

۲. باری، به باور برخی نیچه به معنای معمول کلمه فیلسوف نیست و به باور برخی دیگر فیلسوف‌ترین فیلسوفان است. اما نیچه هرچه باشد یا نباشد،

بی‌تردید متفکر و فرزانه بزرگی است که با شاعری و هنر، تفکر خود را آغاز کرد و همان نظرگاه را تا پایان، طی سه دوره عمده فلسفه‌ورزی‌اش به شیوه و شگردهای گوناگون پی‌گرفت. نیچه در آغاز ملهم از هنر، آیین‌ها و تراژدی‌های یونانی بود که رساله *زایش تراژدی از دل موسیقی* را از دل همین شیفتگی برآورد و به باور پژوهشگران در دوره خود کتاب نامتعارف و بحث‌انگیزی در محافل زبان‌شناسان تاریخی و هنرپژوهان شد. در سنین جوانی بسیار زودهنگام به استادی دانشگاه بازل فراخوانده شد و بسیار زودهنگام در بیست‌و‌اندی سالگی هم عطای استادی دانشگاه را به تقایش بخشید و یک‌سره خود را وقف تفکر و نوشتن کرد. دوره نخست فکری نیچه با حوادثی چون آشنایی با ریشارد واگنر موسیقی‌دان و آرتور شوپنهاور فیلسوف همراه بود و رساله‌های تأملات نابه‌هنگام و فلسفه در عصر تراژیک یونانیان در فضایی بسیار شیفته‌وار به این دو غول موسیقی و فلسفه و در گرایش شدید به فیلسوفان یونان کهن، به‌ویژه متفکران پیشاسقراطی نوشته شد. دوره دوم با دلزدگی از واگنر و هرچه واگنری است و روح رمانتیسیسم آلمانی و مسیحیت همراه است و با کتاب *انسانی، بس بسیار انسانی* آغاز و با *سپیده‌دمان*، *دانش‌طریزا* (*حکمت شادان*) ادامه می‌یابد و در انتها به چنین گفت زرتشت می‌رسد. دوره سوم رفته رفته با نگارش *فراسوی نیک و بد* و *تبارشناسی اخلاق* طالع می‌شود و با غروب بتان، *قضیه واگنر* و *دجال* پایان می‌یابد. پس از آن نیچه کتاب *اینگ* *آن‌انسان* را چند روزی پیش از فروپاشی روانی‌اش درباره آثار و اندیشه‌ها و نبوغ خود و در واقع در ستایش از خودش می‌نگارد. آنچه از او بعدها تحت عنوان *اراده معطوف به قدرت* یا *خواست قدرت* درمی‌آید و مورد سوء تفاهم فاشیست‌ها و نازی‌ها قرار می‌گیرد، در واقع اثر مستقیم خود نیچه نیست و با دستکاری‌های بسیاری از طرف خواهر فاشیست و سامی ستیزش، الیزابت فورستر نیچه، همراه است.

۳. در ایران بنابه دلایل بسیار چنین گفت زرتشت نیچه مورد استقبال زیادی قرار گرفته و بارها از زبان‌های مختلف ترجمه و منتشر شده و هنوز

هم می‌شود. ترجمه داریوش آشوری هم از این اثر که در آغاز با همکاری اسماعیل خویی همراه بود، به راستی نمونه درخشانی از ترجمه در زبان فارسی است. با این ترجمه والته گزیده اراده معطوف به قدرت به قلم دکتر هوشیار، ترجمه پالوده و کهن‌نما از آثار نیچه تقریباً به نوعی سنت در ترجمه آثار وی تبدیل شد و هر کس اثری از نیچه ترجمه می‌کرد، می‌کوشید تا اندازه‌ای به این لحن و زبان نزدیک باشد. (حتی نگارنده در آغاز کار با برگردان سپیده‌دمان هم متأثر از این دیدگاه بود.) اما سبک نوشتاری چنین گفت زرتشت با آثار دیگر نیچه تفاوت دارد و خود نیچه هم سبک یکسانی در همه کارهایش ندارد. البته در این تردیدی نیست که این متفکر همه آثارش را پاکیزه، زیبا و خوش‌آوا می‌نویسد و این به خاطر شاعری وی و نیز پژوهش در کتب مقدس ادیان مختلف و عهد کهن و زبان‌دانی حیرت‌آور اوست... چنین گفت زرتشت و سروده‌های نیچه^۱ به خاطر زبان گزین^۲ و مردسالار و متحکمش، بایستی کهن‌نمون و با ضرباهنگ موسیقی‌وار خاص آن لحن و زبان برگردان شود. در حالی که در بخش بسیاری از سایر آثار نیچه، زبان در سطح گسترده‌ای استدلالی و دقیق است و زبان کهن‌واره در بیان طنزها و دقت‌ها و بازی‌های خاص نیچه در همه موارد رساننده غرض وی نخواهد بود و گاهی حتی طنزین کلام، ممکن است ما را از مقصود اصلی دور راند و خواننده در این میان چنان محو طنطنه زبان شود که موشکافی‌های استدلالی نیچه را در نیابد. از این رو — به باور نگارنده — در کنار حفظ زبان پاکیزه و درست، بهتر است سایر کارهای نیچه را دقیق برگرداند نه صرفاً زیبا و فصیح. البته در لابلای همان سایر آثار هم گاه به اقتضای موضوع و سرشت گزین‌گویه‌پردازی و پاره‌نویسی که نویسنده را ملزم به رعایت سبک در همه پاره‌ها و فرازها نمی‌کند، فیلسوف آلمانی به ادبیات و کنش زیبایی‌شناختی زبانی می‌گراید که این نکته را نباید از نظر دور داشت.

۱. رک. اکنون میان دو صیغ، مجموعه اشعار نیچه، ترجمه علی عبداللهی، انتشارات جامی، چاپ

۲. رک. Aphorismen.

۴. گزینه حاضر ترجمه کامل کتابی است به نام گزین گویه‌های نیچه که در ۲۰۰۷ در نشر آرتemis به چاپ رسیده و برگرفته از گلچین کتاب‌های انسانی، بس بسیار انسانی یا انسانی زیاده انسانی، غروب بتان، فراسوی نیک و بد، و دانش طریزا است و بدون هیچ مقدمه‌ای و حتی با چند خطای نگارشی در ذکر شماره قطعه‌هاست. ناشر حتی دلیل این انتخاب خود را هم ذکر نکرده است. و از آن‌جا که به این شیوه نمی‌شد کتاب را به فارسی درآورد، یادداشت و دو جستار نخست کتاب را مترجم خود به ترجمه افزود. جستار یکم «نیچه، ویر. هایدگر: اندیشه تحت لوای نیهیلیسم»، به تفاوت‌ها و شباهت‌های سه متفکر یاد شده معاصر می‌پردازد. جستار دوم «برندگان سه‌انگاره: لحظات، عقاید، مدها» آرا، فریدریش نیچه را از نظرگاه درک فرهنگی مدرن بررسی می‌کند.

این جستارها را دو نیچه‌شناس بزرگ معاصر یوهانس وایس و خانم رناته رشکه نوشته‌اند. اولی استاد فلسفه دانشگاه کاسل است و دومی رییس کالج نیچه در وایمار. هردو برای برگزاری سمینار «نیچه فیلسوف فراملی» به همت «مرکز گفتگوی تمدن‌ها» و «کالج نیچه در وایمار» به ایران آمدند. نگارنده که خود در این سمینار مقاله‌ای با عنوان «نیچه در ایران»^۱ به فارسی و چکیده آلمانی آن را ارائه کرد، چکیده این دو جستار یاد شده را برای آن سمینار به فارسی برگرداند و بعدها کل این دو جستار را قرار بود همه جستارها و سخنرانی‌ها در کتابی دوزبانه در گفتگوی تمدن‌ها منتشر شود، اما تأخیرهای طولانی و بعداً پایان کار مرکز گفتگو، عملاً انتشار آن ویژه‌نامه را معلق و سپس ناممکن کرد. نگارنده اکنون برای اولین بار این دو مقاله را در اینجا منتشر می‌کند. از آن‌جا که اصل متن‌ها و ترجمه اولیه در اختیار مرکز سابق است و از آن‌جا که آن سبب شکست و آن پیمانه ریخت، دیگر امکان بازبینی مجدد با متن اصلی به هیچ‌رو میسر نشد (تازه اگر می‌خواستیم باید به

۱. ر.ک. آواره و سایه‌اش، فریدریش ویلهلم نیچه، ترجمه علی عبداللهی، نشر مرکز، چاپ دوم

کجا مراجعه می‌کردم؟ و همان ترجمه‌ها را با اندکی تغییر و ویراست تازه در این جا می‌خوانید.

ترجمه حاضر ششمین برگردان نگارنده از نیچه و در مورد اوست. باسپاس از ناشر و امید این که از گزینه حاضر (که با پیشنهاد و همکاری مدیر محترم نشر ثالث محمدعلی جعفریه منتشر می‌شود)، خوشتان بیاید.

علی عبداللہی

تهران، بهار ۸۷